

Rhizoctonia in vaste planten

Tekst: Henk van den Berg
teelt- en bedrijfsadvies
(0252) 340301 / 06-51312207
Fotografie: PPO

Rhizoctonia solani is waarschijnlijk de meest voorkomende schimmelziekte bij de teelt van vaste planten. Omdat Rhizoctonia in verschillende planten ook verschillende symptomen geeft, wordt de ziekte lang niet altijd herkend. Rhizoctonia is niet alleen een gevaarlijke ziekte voor de teler, maar ook voor de uiteindelijke klant. Al kan de teler de ziekte beheersen, deze gaat dan wel met de plant mee de keten in. Lang niet altijd is de teler zich hiervan bewust. In de teelt geen Rhizoctonia meer zien betekent niet dat de ziekte niet meer in de planten zit. Het is van groot belang om de levenscyclus van deze schimmel eens onder de loep te nemen.

DRADENSCHIMMEL

Rhizoctonia solani wordt ook wel de dradenschimmel genoemd. Deze naam heeft de schimmel te danken aan het feit dat hij zich via, bijna zichtbare draden over de grond verspreidt (met een loep te zien). Als er een plant wordt bekeken en uitgeschud, kun je soms (met de loep) zandkorreltjes aan een draadje zien hangen. In de meeste gevallen is dit een Rhizoctonia-draad. Toch is dit niet het meest in het oog springende symptoom van de ziekte. Omdat de ziekte zich over de grond verspreidt is er vaak een aantasting op de grens grondlucht te zien. Vaak vreet de schimmel zich door een plant heen, omdat de aantasting vrijwel altijd aan één kant van de plant begint en dan binnen een paar dagen de hele plant aantast. In veel gewassen vallen er dan eerst aan één kant van de plant een paar blaadjes om. In een vol gewas kan het zijn, dat het bij die paar blaadjes blijft en de schimmel, door verbeterde weersomstandigheden bijvoorbeeld, niet verder groeit. In dat geval lijkt het er op dat de ziekte wordt beheerst. Hierin schuilt echter tegelijkertijd het grootste gevaar. De teler denkt dat hij de ziekte onder controle heeft, maar deze blijft toch in de plant achter en zal zich het volgende jaar weer gaan ontwikkelen als de omstandigheden gunstig zijn. Hoewel de ziekte in de grond achter kan blijven kunnen we rustig stellen dat 80 procent van alle zogenaamde nieuwe aantastingen uit het plantmateriaal vandaan komt. Dit houdt dus in dat de afnemer deze ziekte ook krijgt meegeleverd als u als teler blijft denken dat de zaak onder controle is.

LEVENSWIJZE

De meeste aantastingen komen uit de geplan-

te planten. We kunnen er vanuit gaan dat deze aantasting niet is te bestrijden, alleen te remmen. Juist dit remmen zorgt er voor dat de aantasting niet zichtbaar wordt en onder het gewas door kan smeulen zonder dat de teler het door heeft. Worden er dan ook nog Rhizoctonia remmende middelen gebruikt, dan kan de ziekte langzaam doorgroeien zonder dat u het door heeft. Chemische bestrijding is alleen mogelijk bij de planten die net zijn aangetast, omdat dit vrijwel altijd op de grens grond-lucht is. De oude aantasting zal alleen remmen en weer doorgroeien zodra het middel is uitgewerkt en weer nieuwe planten aantasten, die waarschijnlijk niet meer gevonden worden. Hierin schuilt ook het grote gevaar van het ontsmetten van plantmateriaal. Er is op dit moment geen middel dat de Rhizoctonia die in de plant zit ook echt doodt. Wel is aangetoond dat de behandeling de schimmel remt zodat het lijkt of er geen aantasting is. Als het gewas dicht staat gaat de schimmel weer groeien en leidt een verscholen leven. Dit is het grootste gevaar van deze schimmel, je denkt dat hij dood is, maar dit is niet zo.

STRATEGIE

Er is eigenlijk maar één strategie die bewezen effectief is. Plant de planten zonder een dompelbehandeling tegen Rhizoctonia. Op dat moment zullen de aangetaste planten bij de eerste gunstige omstandigheid ziek worden en dus ook goed zichtbaar zijn. Als deze planten dan worden verwijderd, zijn alle niet te bestrijden besmettingsbronnen verdwenen. De eventueel nieuwe aantastingen kunnen chemisch worden bestreden, omdat deze boven op de grond liggen. De besmetting die meegeplant is zal nooit dood gaan van een bespuiting, alleen worden geremd. Hoewel deze manier van werken erg omslachtig lijkt is dit de enige manier om een partij planten schoon te krijgen. Toch is dit veel minder werk dan jaar op jaar achter de besmetting aan te lopen en dan ook nog eens de ziekte aan je klanten mee te leveren. Nog steeds geloven veel plantentelers niet dat de Rhizoctonia-besmetting bij de klant bij hen vandaan komt en ontstaan er onaangename situaties. Wees nuchter en pak het probleem bij de basis aan. Haal de meegeplante Rhizoctonia planten weg, voordat u gaat bestrijden.

